

Wyrok

Sądu Okręgowego w Gdańsku

z dnia 21 grudnia 2010 r.

III Ca 1299/10

Wypowiedzenie umowy ubezpieczeniowej jest jednostronnym oświadczeniem woli składanym innej osobie, które ma charakter materialnoprawny a nie procesowy. Biorąc powyższe pod uwagę stwierdzić należy, iż w tej sprawie zastosowanie znajdzie art. 61 k.c. Z treści tego przepisu wynika jednoznacznie, iż w przypadku oświadczeń woli ustawodawca opowiedział się za teorią doręczenia, przyjmując, iż oświadczenie woli, które ma być złożone innej osobie, jest złożone z chwilą, gdy doszło do niej w taki sposób, że mogła zapoznać się z jego treścią. Wbrew twierdzeniom Sądu I instancji, skuteczność wypowiedzenia umowy ubezpieczenia obowiązkowego następuje dopiero w momencie, w którym stronie umowy została zakomunikowana wola wypowiedzenia umowy (doręczona przesyłka pocztowa zawierająca wypowiedzenie umowy).

LEX nr 1713769

Dz.U.2017.459: art. 61

Dz.U.2016.2060: art. 28 ust. 1

Sentencja

Sąd Okręgowy w Gdańsku w III Wydziale Cywilnym Odwoławczym po rozpoznaniu w dniu 21 grudnia 2010 r., sprawy z Powszechnego Zakładu Ubezpieczeń SA w W. przeciwko Aleksandrowi S. o zapłatę na skutek apelacji powoda Powszechnego Zakładu Ubezpieczeń SA w W. od wyroku Sądu Rejonowego w G. z dnia 19 lipca 2010 r. (...) uchyła zaskarżony wyrok i sprawę przekazuje Sądowi Rejonowemu w G. do ponownego rozpoznania pozostawiając temu sądowi rozstrzygnięcie w przedmiocie kosztów za instancję odwoławczą.

Uzasadnienie faktyczne

Powszechny Zakład Ubezpieczeń Spółka Akcyjna z siedzibą w W. wniósł o zasądzenie od pozwanego Aleksandra S. kwoty 767,00 zł wraz z odsetkami ustawowymi od dnia 9 grudnia 2007 r. do dnia zapłaty oraz kosztami procesu.

Wyrokiem z dnia 19 lipca 2010 r. Sąd Rejonowy w G. w pkt I oddalił powództwo, w pkt II zasądził od powoda na rzecz pozwanego kwotę 197 zł tytułem zwrotu kosztów procesu.

Sąd Rejonowy ustalił następujący stan faktyczny w sprawie.

W dniu 7 grudnia 2006 r. pomiędzy Powszechnym Zakładem Ubezpieczeń Spółką Akcyjną z siedzibą w W. a Aleksandrem S. doszło do zawarcia umowy ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej posiadaczy pojazdów mechanicznych za szkody powstałe w związku z ruchem tych pojazdów na okres od dnia 8 grudnia 2006 r. do dnia 7 grudnia 2007 r. Przedmiotem umowy był pojazd mechaniczny marki Nissan X-Trail o numerze rejestracyjnym (...). Dnia 4 grudnia 2007 r. Aleksander S. nadał przesyłkę poleconą wypowiedzenie ww. umowy ubezpieczenia. Wypowiedzenie to wpłynęło do PZU S.A. w W. w dniu 12 grudnia 2007 r.

PZU S.A. w W. uznał, że wypowiedzenie przez Aleksandra S. ww. umowy ubezpieczenia nastąpiło po terminie, tj. później niż na jeden dzień przed upływem okresu 12 miesięcy, na który umowa została zawarta i w konsekwencji uznał, iż doszło do zawarcia następnej umowy ubezpieczenia na okres kolejnych 12 miesięcy, tj. na okres od 8 grudnia 2007 r. do 7 grudnia 2008 r.

W dniu 6 grudnia 2007 r. Aleksander S. zawarł umowę ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej posiadaczy pojazdów mechanicznych, za szkody powstałe w związku z ruchem pojazdu marki Nissan X-Trail o numerze rejestracyjnym (...) z Towarzystwem Ubezpieczeń i Reasekuracji W. Spółką Akcyjną z siedzibą w W. na okres od dnia 8 grudnia 2007 r. do dnia

7 grudnia 2008 r.

PZU S.A. w W. pismem z dnia 12 lutego 2009 r. wezwał Aleksandra S. do zapłaty łącznej kwoty 871,00 zł (767,00 zł tytułem składki oraz 104,00 zł tytułem odsetek na dzień wystawienia wezwania) w związku zawarciem umowy ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej posiadaczy pojazdów mechanicznych za szkody powstałe w związku z ruchem pojazdu Nissan o numerze rejestracyjnym (...) na okres od dnia 8 grudnia 2007 r. do dnia 7 grudnia 2008 r.

Uzasadnienie prawne

W oparciu o takie ustalenia Sąd Rejonowy zważył, co następuje.

Powyższy stan faktyczny Sąd Rejonowy ustalił w całości na podstawie dowodów z dokumentów przedłożonych przez strony w toku postępowania, a także na podstawie niekwestionowanych oświadczeń stron. Dowody uznane zostały za wiarygodne w całości, albowiem nie budziły one zastrzeżeń Sądu co do autentyczności i prawdziwości twierdzeń w nich zawartych, tym bardziej, że żadna ze stron nie kwestionowała ich mocy dowodowej.

Sąd Rejonowy stwierdził, iż w niniejszej sprawie bezspornym było, że w dniu 7 grudnia 2006 r. doszło do zawarcia między stronami umowy ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej posiadaczy pojazdów mechanicznych za szkody powstałe w związku z ruchem tych pojazdów na okres od dnia 8 grudnia 2006 r. do dnia 7 grudnia 2007 r. Spór sprowadzał się do ustalenia czy pozwany Aleksander Skibicki dokonał wypowiedzenia ww. umowy z zachowaniem terminu ustawowego, a w konsekwencji czy doszło do zawarcia umowy ubezpieczenia na okres dalszych 12 miesięcy, tj. od dnia 8 grudnia 2007 r. do dnia 7 grudnia 2008 r. i czy powodowi należała się z tego tytułu składka ubezpieczeniowa.

Zgodnie z art. 805 § 1 k.c., w brzmieniu obowiązującym przed dniem 10 sierpnia 2007 r., przez umowę ubezpieczenia zakład ubezpieczeń zobowiązuje się spełnić określone świadczenie w razie zajścia przewidzianego w umowie wypadku, a ubezpieczający zobowiązuje się zapłacić składkę. Treść art. 23 ust. 1 ustawy z dnia 22 maja 2003 r. o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych (Dz. U. z 2003 r. Nr 124, poz. 1152) stanowi, iż posiadacz pojazdu mechanicznego jest obowiązany zawrzeć umowę obowiązkowego ubezpieczenia OC posiadaczy pojazdów mechanicznych za szkody powstałe w związku z ruchem posiadanego przez niego pojazdu. Zgodnie z art. 26 ww. ustawy umowę ubezpieczenia OC zawiera się na okres 12 miesięcy. Jak wynika z treści art. 12 ust. 1 powyższej ustawy, odpowiedzialność zakładu ubezpieczeń trwa przez okres wskazany w umowie i kończy się z upływem ostatniego dnia tego okresu. Zgodnie natomiast z treścią art. 28 ust. 1 ustawy, jeżeli posiadacz pojazdu mechanicznego nie później niż na jeden dzień przed upływem okresu 12 miesięcy, na który umowa została zawarta, nie powiadomi na piśmie zakładu ubezpieczeń o jej wypowiedzeniu, uważa się, że została zawarta następna umowa na kolejne 12 miesięcy.

W niniejszej sprawie strony zawarły umowę ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej posiadaczy pojazdów mechanicznych za szkody powstałe w związku z ruchem tych pojazdów na okres od dnia 8 grudnia 2006 r. do dnia 7 grudnia 2007 r. Zgodnie z ww. art. 28 ust. 1 ustawy pozwany Aleksander S. mógł wypowiedzieć przedmiotową umowę, nie doprowadzając tym samym do zawarcia kolejnej umowy ubezpieczenia, najpóźniej na dzień przed upływem okresu jej obowiązywania, tj. do dnia 6 grudnia 2007 r.

Zdaniem Sądu Rejonowego w niniejszej sprawie zastosowanie znajduje teoria wysłania (nadania), zgodnie z którą złożenie oświadczenia woli następuje zgodnie z którą złożenie oświadczenia woli następuje z chwilą wysłania (nadania) go do adresata, a nie teoria doręczenia według której oświadczenie woli jest złożone z chwilą, gdy dotarło do adresata (zostało mu doręczone). W ocenie Sądu Rejonowego, pozwany Aleksander S. wysyłając w dniu 4 grudnia 2007 r. listem poleconym adresowanym do powoda oświadczenie w przedmiocie wypowiedzenia łączącej strony umowy, skutecznie wypowiedział umowę ubezpieczenia z dnia 7 grudnia 2006 r., a tym samym nieuzasadnionym jest twierdzenie powoda jakoby doszło do zawarcia kolejnej umowy ubezpieczenia na dalszy okres 12

miesiący. Ponadto wymaga podkreślenia, że przy składaniu oświadczeń woli tego rodzaju zastosowanie teorii doręczenia wiązałoby się z dużym ryzykiem po stronie uprawnionej do złożenia oświadczenia. Zastosowanie teorii doręczenia powodowałoby, że pozwany składając oświadczenia woli w przedmiocie wypowiedzenia umowy musiałby to uczynić z bardzo dużym wyprzedzeniem, a i tak nie miałby pewności, że jego oświadczenie zostanie doręczone stronie przeciwnej w terminie ustawowym, tj. najpóźniej na dzień przed końcem obowiązywania umowy.

Mając na uwadze powyższe, Sąd doszedł do przekonania, że pozwany wysyłając w dniu 4 grudnia 2007 r. przesyłkę poleconą zawierającą oświadczenie o wypowiedzeniu umowy ubezpieczenia zachował termin wskazany w art. 28 ust. 1 ww. ustawy.

W związku z powyższym Sąd Rejonowy zważył, że nie doszło do zawarcia umowy ubezpieczenia na dalszy okres, tj. od dnia 8 grudnia 2007 r. do dnia 7 grudnia 2008 r., a tym samym żądanie powoda nie zasługiwało na uwzględnienie.

W związku z powyższym Sąd działając na mocy art. 805 § 1 k.c. a contrario w zw. z art. 28 ust. 1 ww. ustawy a contrario oddalił powództwo jak w punkcie pierwszym wyroku.

O kosztach procesu Sąd Rejonowy orzekł na mocy art. 108 § 1 k.p.c. w zw. z art. 98 k.p.c. zgodnie i zasadą odpowiedzialności za wynik procesu, zasądzając od powoda jako strony przegrywającej niniejsze postępowanie kwotę 197,00 zł tytułem zwrotu kosztów. Na zasądzoną kwotę 197,00 zł składają się: kwota 180,00 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego oraz kwota 17,00 zł tytułem opłaty skarbowej od pełnomocnictwa.

Apelację od powyższego orzeczenia wniósł powód zaskarżając wyrok w całości i wnosząc o jego uchylenie i przekazanie sprawy do Sądu I instancji lub o jego zmianę poprzez uwzględnienie powództwa w całości. Zarzucając mu:

- naruszenie art. 61 § 1 zd. 1 k.c. przez błędną jego wykładnię oraz niewłaściwe zastosowanie, tj. przez uznanie, że pozwany złożył skutecznie oświadczenie woli z chwilą jego nadania przesyłką poleconą do adresata

- naruszenie art. 28 ust. 1 ustawy z dnia 22 maja 2003 r. o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych (Dz. U. z 2003 r. Nr 124, poz. 1152 z późn. zm.) przez niewłaściwe jego zastosowanie, tj. przez uznanie, że nie doszło do zawarcia między stronami następnej umowy ubezpieczenia na kolejne 12 miesięcy.

Uzasadniając apelację powód podniósł, iż Sąd I instancji opierając się na ustalonym stanie faktycznym dokonał błędnej wykładni art. 61 § 1 zd. 1 k.c. poprzez przyjęcie, iż złożenie oświadczenia woli następuje z chwilą wysłania (nadania) go do adresata, a więc poprzez przyjęcie "teorii wysłania", a nie "teorii doręczenia." Sformułowanie wskazanego przepisu (zdaniem powoda) nie budzi wątpliwości, iż ustawodawca - odmiennie niż Sąd jednoznacznie opowiedział się za "teorią doręczenia." Konsekwencją natomiast treści normy wyrażonej w art. 61 § 1 zd. 1 k.c. oraz ustalenia, że powód otrzymał oświadczenie pozwanego w dniu 12 grudnia 2007 r. winno być uwzględnienie powództwa w całości na podstawie art. 805 § 1 k.c. w zw. z art. 28 ust. 1 ustawy o ubezpieczeniach obowiązkowych (...), a nie jego oddalenie. Sąd Rejonowy bowiem prawidłowo wskazał, że pozwany mógł skutecznie wypowiedzieć przedmiotową umowę ubezpieczenia do dnia 6 grudnia 2007 r.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje.

Apelacja zasługuje na uwzględnienie.

W myśl art. 28 ust. 1 w zw. z art. 23 ust. 1 ustawy z dnia 22 maja 2003 r. o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli, jeżeli posiadacz pojazdu mechanicznego, nie później niż na jeden dzień przed upływem okresu 12 miesięcy, na który umowa została zawarta, nie powiadomi na piśmie zakładu ubezpieczeń o jej wypowiedzeniu, uważa się, że została zawarta następna umowa na kolejne 12 miesięcy.

Sąd Rejonowy przyjął, iż wypowiedzenie umowy ubezpieczenia obowiązkowego, zgodnie z teorią wysłania (nadania) nastąpiło w momencie wysłania w dniu 4 grudnia 2007 r. przez pozwanego Aleksandra S. listem poleconym oświadczenia w przedmiocie wypowiedzenia łączącej strony umowy.

W ocenie Sądu Okręgowego, Sąd I instancji błędnie uznał, iż w niniejszej sprawie znajdzie zastosowanie teoria wysłania, a uzasadnienie zastosowania tej teorii chybione. Nie ulega wątpliwości, iż wypowiedzenie umowy ubezpieczeniowej jest jednostronnym oświadczeniem woli składanym innej osobie, które ma charakter materialnoprawny a nie procesowy. Biorąc powyższe pod uwagę stwierdzić należy, iż w tej sprawie zastosowanie znajdzie art. 61 k.c. Z treści tego przepisu wynika jednoznacznie, iż w przypadku oświadczeń woli ustawodawca opowiedział się za teorią doręczenia, przyjmując, iż oświadczenie woli, które ma być złożone innej osobie, jest złożone z chwilą, gdy doszło do niej w taki sposób, że mogła zapoznać się z jego treścią. Wbrew twierdzeniom Sądu I instancji, skuteczność wypowiedzenia umowy ubezpieczenia obowiązkowego następuje dopiero w momencie, w którym stronie umowy została zakomunikowana wola wypowiedzenia umowy (doręczona przesyłka pocztowa zawierająca wypowiedzenie umowy).

W konsekwencji wskazać należy, iż decyzja sądu o oddaleniu powództwa była przedwczesna.

Pozwany do sprzeciwu od nakazu zapłaty jako dowód skutecznego wypowiedzenia umowy ubezpieczenia OC przedłożył jedynie kserokopie dowodu nadania przesyłki zawierającej wypowiedzenie umowy z ubezpieczycielem, z którego wynika, iż nadano ją w dniu 4 grudnia 2007 r. Nie dołączył natomiast dowodu doręczenia tejże przesyłki. Powód zaś podniósł, iż wypowiedzenie zostało doręczone mu w dniu 12 grudnia 2007 r. i w związku z tym jest nieskuteczne, albowiem złożone zostało po terminie przewidzianym w art. 28 ustawy z dnia 22 maja 2003 r. o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli. Kwestia terminu doręczenia przesyłki pocztowej zawierającej wypowiedzenie umowy ubezpieczenia nie została w trakcie postępowania ustalona, pomimo zaoferowania przez powoda dowodu na tę okoliczność, tym samym nie można stwierdzić czy nastąpiło skuteczne wypowiedzenie umowy.

Wobec powyższego Sąd Okręgowy, na podstawie art. 386 § 4 k.p.c., uchylił zaskarżony wyrok i przekazał sprawę Sądowi Rejonowemu w G. do ponownego rozpoznania, stosownie do treści art. 108 § 2 k.p.c. pozostawiając temu Sądowi rozstrzygnięcie o kosztach postępowania za instancje odwoławczą.

Przy ponownym rozpoznaniu sprawy Sąd Rejonowy powinien, w oparciu o zaoferowany już przed sądem I instancji dowód, ewentualnie inne zaoferowane w toku postępowania dowody, ustalić dokładną datę doręczenia powodowi wypowiedzenia umowy ubezpieczenia i na tej podstawie ustalić czy nastąpiło skuteczne wypowiedzenie umowy.

1713769

Wyrok

Sądu Okręgowego w Gdańsku

z dnia 17 lutego 2011 r.

III Ca 1457/10

1. Stosownie do art. 73 § 1 k.c. jeżeli ustawa zastrzega dla czynności prawnej formę pisemną, czynność dokonana bez zachowania zastrzeżonej formy jest nieważna tylko wtedy, gdy ustawa przewiduje rygor nieważności. Oznacza to, że zastrzeżenie formy pisemnej bez wskazania na rygor nieważności czynności oceniać należy według reguł z art. 74 k.c., a zatem jako zastrzeżenie formy dla celów dowodowych (z wyjątkiem zastrzeżenia takiej formy dla wywołania określonych skutków prawnych).

2. Przepis art. 28 ust. 1 ustawy o ubezpieczeniach obowiązkowych nie wskazuje na rygor nieważności wypowiedzenia dokonanego w innej formie niż pisemna, ani też nie zastrzega tej formy dla wywołania określonych skutków prawnych. Tym samym forma pisemna została zastrzeżona wyłącznie dla celów dowodowych. Wadliwie zatem przyjął sąd rejonowy, że dokonane faksem wypowiedzenie pozbawione jest znaczenia prawnego.

3. Zastrzeżenie formy dla celów dowodowych ma ten skutek, że w razie niezachowania zastrzeżonej formy nie jest w sporze dopuszczalny dowód ze świadków ani dowód z przesłuchania stron na fakt dokonania czynności (art. 74 § 1 k.c.). Zakaz ten nie ma charakteru bezwzględnego - w świetle art. 74 § 2 k.c. strona może dowodzić dokonania czynności korzystając z zeznań stron lub świadków w trzech sytuacjach: jeżeli obie strony wyrażą na to zgodę, jeżeli żąda tego konsument w sporze z przedsiębiorcą albo jeżeli fakt dokonania czynności prawnej będzie uprawdopodobniony za pomocą pisma.

LEX nr 1713758

Dz.U.2017.459: art. 73 § 1; art. 74

Dz.U.2016.2060: art. 28 ust. 1

Sentencja

Sąd Okręgowy w Gdańsku w III Wydziale Cywilnym Odwoławczym po rozpoznaniu w dniu 17 lutego 2011 r., sprawy z powództwa Powszechnego Zakładu Ubezpieczeń Spółki Akcyjnej z siedzibą w W. przeciwko Ludowemu Klubowi Sportowemu "Ż." w N. o zapłatę na skutek apelacji powoda od wyroku Sądu Rejonowego w M. z dnia 14 września 2010 r. (...)

1. zmienia zaskarżony wyrok w ten sposób, że powództwo oddala,
2. kosztami postępowania w sprawie obciążyć powoda pozostawiając szczegółowe wyliczenie kosztów referendarzowi sądowemu.

Uzasadnienie faktyczne

Powód Powszechny Zakład Ubezpieczeń Spółka Akcyjna w W. domagał się zasądzenia od Ludowego Klubu Sportowego "Ż." w N. kwoty 1 889,28 zł wraz z odsetkami ustawowymi od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty oraz zasądzenia kosztów procesu. Pozew wniesiono 16 czerwca 2010 r.

Wskazał, że dochodzi składki umowy obowiązkowego ubezpieczenia OC pojazdu marki Autosan o nr rej. (...) na podstawie polisy nr (...) w kwocie 1 460, zł oraz skapitalizowanych odsetek ustawowych w kwocie 429, 28 zł za okres od dnia 8 stycznia 2008 r. do dnia 24 maja 2010 r.

W dniu 9 lipca 2010 r. Sąd Rejonowy w M. wydał nakaz zapłaty w postępowaniu upominawczym.

W sprzeciwie pozwany zaskarżył nakaz w całości domagając się oddalenia powództwa.

Wskazał, że strony łączyła umowa ubezpieczenia w okresie od dnia 7 stycznia 2007 r. do dnia 6 stycznia 2008 r. Przed upływem okresu ubezpieczenia pozwany wypowiedział umowę ubezpieczenia, wypowiedzenie zostało przesłane powodowi listem poleconym oraz faksem w

dnia 4 stycznia 2008 r. przez agenta ubezpieczeniowego Anetę G. Niezależnie od tego podniósł zarzut przedawnienia powołując art. 554 k.c. w zw. z art. 22 ust. 1 ustawy o ubezpieczeniach obowiązkowych, o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych.

W odpowiedzi powód wskazał, że zgodnie z art. 28 ust. 1 ustawy o ubezpieczeniach obowiązkowych, w sytuacji, gdy posiadacz pojazdu mechanicznego nie później niż na jeden dzień przed upływem okresu na który umowa ubezpieczenia została zawarta, nie powiadomi na piśmie zakładu ubezpieczeń o jej wypowiedzeniu, uważa się, że została zawarta następna umowa na kolejne 12 miesięcy. Oświadczenia dotyczące umowy w ocenie powoda winny być składane na adres siedziby powoda, a nie na adres jego oddziałów. Wypowiedzenie wysłane faksem uznać należy za nieskuteczne, a zaprzeczył by otrzymał w terminie wypowiedzenie listem poleconym. Zgodnie z art. 61 k.c. oświadczenie woli jest złożone z chwilą, gdy doszło do drugiej strony w taki sposób, że mogła się zapoznać z jego treścią. Odnośnie zarzutu przedawnienia wskazał, że nie upłynął wynikający z art. 819 ust. 1 k.c. trzyletni termin od daty wymagalności składki.

Wyrokiem z dnia 14 września 2010 r. Sąd Rejonowy w M. zasądził od pozwanego Ludowego Klubu Sportowego "Ż." w N. na rzecz powoda Powszechnego Zakład Ubezpieczeń Spółki Akcyjnej w W. kwotę 1 889,28 zł wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 16 czerwca 2010 r. do dnia zapłaty oraz kwotę 647, zł tytułem zwrotu kosztów procesu.

Sąd rejonowy ustalił, że w dniu 7 stycznia 2008 r. pozwany za pośrednictwem Anety G. Centrum Ubezpieczeń zawarł umowę ubezpieczenia OC pojazdu Autosan o nr rej. (...) z C. STU SA na okres od 7 stycznia 2008 r. do dnia 6 stycznia 2009 r.

Pismem z dnia 4 stycznia 2008 r. pozwany na piśmie oświadczył, że wypowiada z dniem 5 stycznia 2008 r. umowę obowiązkowego ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej pojazdu Autosan o nr rej. (...). Jako adresata oświadczenia o wypowiedzeniu wskazał Powszechny Zakład Ubezpieczeń Spółkę Akcyjną w G.

Oświadczenie o wypowiedzeniu w dniu 4 stycznia 2008 r. zostało wysłane przez pośrednika ubezpieczeniowego Anetę G. do oddziału powoda w G. Tego samego dnia Aneta G. wysłała wypowiedzenie umowy listem poleconym do oddziału pozwanego w G.

Taki stan faktyczny sąd ustalił w oparciu o przedłożone przez strony dokumenty oraz zeznania świadka Anety G. Wskazał, że zgodnie z art. 28 ust. 1 ustawy z dnia 22 maja 2003 r. o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych (Dz. U. z 2003 r. Nr 124, poz. 1152 z późn. zm.) jeżeli posiadacz pojazdu mechanicznego nie później niż na jeden dzień przed upływem okresu 12 miesięcy, na który umowa ubezpieczenia OC posiadaczy pojazdów mechanicznych została zawarta, nie powiadomi na piśmie zakładu ubezpieczeń o jej wypowiedzeniu, uważa się, że została zawarta następna umowa na kolejne 12 miesięcy. Z kolei z art. 18 tej ustawy wskazuje, że zawiadomienia i oświadczenia, które w związku z umową ubezpieczenia obowiązkowego są składane przez strony tej umowy, powinny być sporządzane na piśmie i doręczane za potwierdzeniem odbioru lub przesłane listem poleconym.

Pozwany posiadał ubezpieczenie pojazdu u powoda w okresie od 7 stycznia 2007 r. do dnia 5 stycznia 2008 r. i na pozwanym ciążył obowiązek wykazania, iż do dnia 5 stycznia 2008 r. doręczono powodowi oświadczenie sporządzone na piśmie o wypowiedzeniu umowy.

W ocenie sądu strona pozwana, nie udowodniła, że list polecony nadany w dniu 4 stycznia 2008 r. wpłynął do powoda w dniu 5 stycznia 2008 r., zatem że złożono oświadczenie o wypowiedzeniu w taki sposób, że powód mogła się z tym oświadczeniem zapoznać (art. 61 k.c.), wypowiedzenie złożone faksem uznać za nieskuteczne.

Za chybiony uznał zarzut przedawnienia, wskazując na treść art. 819 § 1 k.c.

W konsekwencji sąd powództwo uwzględnił, orzekając o kosztach postępowania na zasadzie odpowiedzialności za wynik procesu.

W apelacji pozwany zaskarżył wyrok w całości, domagając się jego zmiany przez oddalenia powództwa i zasądzenia kosztów postępowania, a ewentualnie - uchylenia i przekazania sprawy do ponownego rozpoznania.

Pozwany zarzucił naruszenie art. 316 § 1 k.p.c. w zw. z art. 328 § 2 k.p.c. w zw. z art.

233 § 1 k.p.c. przez nieuwzględnienie całokształtu okoliczności faktycznych i prawnych sprawy istniejących w chwili zamknięcia rozprawy, błąd w ustaleniach faktycznych polegający na przyjęciu, że pozwany nie złożył skutecznego wypowiedzenia umowy oraz obrazę art. 18 ustawy o ubezpieczeniach obowiązkowych przez przyjęcie, że nie wywołuje skutków prawnych złożone na piśmie i przesłane faksem oraz listem poleconym wypowiedzenie.

Powód w odpowiedzi na apelację domagał się jej oddalenia, kwestionując otrzymanie faksu i skuteczność tej formy wypowiedzenia, a list polecony wpłynął dopiero 7 stycznia 2008 r., przy czym oświadczenie to nie wpłynęło do siedziby powoda.

Uzasadnienie prawne

Sąd Okręgowy zważył, co następuje.

Apelacja zasługuje na uwzględnienie - zasadnie skarżący zarzucił naruszenie prawa materialnego - art. 18 ustawy o ubezpieczeniach obowiązkowych.

Wprawdzie zarzut apelacji dotyczący błędnego ustalenia okoliczności faktycznych jest chybiony (w istocie sąd poczynił wskazywane przez pozwanego ustalenia, a jedynie dokonał oceny prawnej, z którą pozwany się nie zgadza), jednak z uwagi na wady konstrukcyjne uzasadnienia (uchybiecie art. 328 § 2 k.p.c.) przytoczenia wymagają istotne elementy stanu faktycznego.

I tak (co błędnie znalazło się poza ustaleniami sądu) nie było przedmiotem sporu, że strony łączyła umowa ubezpieczenia OC pojazdów mechanicznych, obejmująca m.in. pojazd marki Autosan nr rej. (...), zawarta na okres do dnia 6 stycznia 2008 r. Niespornym było również, że w dniu 4 stycznia 2008 r. pośrednik ubezpieczeniowy Aneta G. przesłała - faksem i listem poleconym - do oddziału pozwanego w G. złożone przez powoda (opatrzone datą 5 stycznia 2008 r.) wypowiedzenie umowy ubezpieczenia tego pojazdu, a pozwany ubezpieczył pojazd u innego ubezpieczyciela.

Nadto (w odpowiedzi na apelację) powód przyznał, że oświadczenie o wypowiedzeniu odnotował w swoim systemie w dniu 7 stycznia 2008 r.

W pierwszej kolejności należy zauważyć, że stosownie do art. 73 § 1 k.c. jeżeli ustawa zastrzega dla czynności prawnej formę pisemną, czynność dokonana bez zachowania zastrzeżonej formy jest nieważna tylko wtedy, gdy ustawa przewiduje rygor nieważności. Oznacza to, że zastrzeżenie formy pisemnej bez wskazania na rygor nieważności czynności oceniać należy według reguł z art. 74 k.c., a zatem jako zastrzeżenie formy dla celów dowodowych (z wyjątkiem zastrzeżenia takiej formy dla wywołania określonych skutków prawnych).

Przepis art. 28 ust. 1 ustawy o ubezpieczeniach obowiązkowych nie wskazuje na rygor nieważności wypowiedzenia dokonanego w innej formie niż pisemna, ani też nie zastrzega tej formy dla wywołania określonych skutków prawnych. Tym samym forma pisemna została zastrzeżona wyłącznie dla celów dowodowych.

Wadliwie zatem przyjął sąd rejonowy, że dokonane faksem wypowiedzenie pozbawione jest znaczenia prawnego.

Zastrzeżenie formy dla celów dowodowych ma ten skutek, że bez rygoru nieważności ma ten skutek, że w razie niezachowania zastrzeżonej formy nie jest w sporze dopuszczalny dowód ze świadków ani dowód z przesłuchania stron na fakt dokonania czynności (art. 74 § 1 k.c.). Zakaz ten nie ma charakteru bezwzględnego, w świetle art. 74 § 2 k.c. strona może dowodzić dokonania czynności korzystając z zeznań stron lub świadków w trzech sytuacjach: jeżeli obie strony wyrażą na to zgodę, jeżeli żąda tego konsument w sporze z przedsiębiorcą albo jeżeli fakt dokonania czynności prawnej będzie uprawdopodobniony za pomocą pisma.

Zasadnie zatem sąd rejonowy uznał dopuszczalność dowodu z zeznań świadka Anety G. Wprawdzie - wbrew literalnemu brzmieniu art. 503 § 1 k.p.c. - wniosek o przeprowadzenie tego dowodu ten nie został wprost wyartykułowany w sprzeciwie, jednak niewątpliwie dotyczył okoliczności i zarzutów w sprzeciwie podniesionych, a i osoba tego świadka i okoliczności, o których mógłby zeznać zostały wskazane w treści sprzeciwu. Nadto świadek ten bez wezwania stawiał się na pierwszej rozprawie - nie doszło zatem do uchybienia

zasadzie koncentracji materiału dowodowego, a ją właśnie realizuje ten przepis.

W uzasadnieniu sąd nie odniósł się do zeznań tego świadka, choć z ustaleń faktycznych wynika, że zeznania te uznał za wiarygodne, skoro uczynił je podstawą tych ustaleń. Z zeznań tych jednoznacznie wynika (co zostało też potwierdzone kopią pisma przesłanego faksem i dowodem jego nadania), że powód otrzymał przesłane faksem wypowiedzenie w dniu 4 stycznia 2008 r., zatem z zachowaniem ustawowego terminu wypowiedzenia.

Zgodnie z art. 61 § 1 k.c. oświadczenie woli, które ma być złożone innej osobie, jest złożone z chwilą, gdy doszło do niej w taki sposób, że mogła zapoznać się z jego treścią.

W świetle powyższego nie było podstaw do przyjęcia, że powód nie otrzymał wypowiedzenia umowy, a w konsekwencji nie było podstaw do ustalenia, że doszło do przedłużenia umowy. Okolicznością pozbawioną znaczenia jest, że wypowiedzenie to zostało skierowane do oddziału pozwanego a nie do siedziby jego organu zarządzającego. Powód nie wykazał, by łącząca strony umowa zawierała tego rodzaju zastrzeżenie. Natomiast kwestia sprawności obiegu informacji w wewnętrznej strukturze powoda nie ma znaczenia dla kształtowania sytuacji

Tym samym - wobec ustalenia, że pozwany złożył skuteczne wypowiedzenie w dniu 4 stycznia 2008 r. - nie doszło do przedłużenia umowy ubezpieczenia na podstawie art. 28 ust. 1 ustawy, zatem powodowi nie przysługuje uprawnienie do uzyskania składki ubezpieczeniowej.

Wobec powyższego z mocy art. 386 § 1 k.p.c. należało zmienić zaskarżony wyrok i powództwo oddalić. Orzeczenie o kosztach postępowania należało oprzeć o zasadę odpowiedzialności za wynik procesu (art. 98 k.p.c.), pozostawiając na podstawie art. 108¹ § 1 k.p.c. szczegółowe ich wyliczenie referendarzowi sądowemu.

1713758

Wyrok

Sądu Okręgowego w Gdańsku

z dnia 4 sierpnia 2011 r.

III Ca 755/11

1. Pozwany jest solidarnie odpowiedzialny z nabywcą przedmiotowego pojazdu za opłacenie składki do czasu powiadomienia ubezpieczyciela o zbyciu pojazdu. Zgodnie z art. 32 ust. 1 ustawy (ustawy z dnia 22 maja 2003 r. o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych, zbywca pojazdu mechanicznego jest obowiązany do przekazania nabywcy dokumentów potwierdzających zawarcie umowy ubezpieczenia OC posiadaczy pojazdów mechanicznych oraz do powiadomienia zakładu ubezpieczeń, w terminie 30 dni od dnia zbycia pojazdu mechanicznego, o fakcie zbycia tego pojazdu i o danych osobowych nabywcy. Z art. 32 ust. 3 tej ustawy wynika, że zbywca pojazdu mechanicznego ponosi wraz z nabywcą odpowiedzialność solidarną wobec zakładu ubezpieczeń za zapłatę składki ubezpieczeniowej należnej zakładowi ubezpieczeń za okres do dnia powiadomienia zakładu ubezpieczeń o okolicznościach, o których mowa w ust. 1.

2. Zgodnie z zasadą odpowiedzialności solidarnej, wyrażoną w art. 366 § 1 k.c., wierzyciel może domagać się spełnienia świadczenia od jednego dłużnika, kilku lub wszystkich łącznie. Leży to w gestii wierzyciela.

Uwaga: Teza częściowo utraciła aktualność.

LEX nr 1714044

Dz.U.2017.459: art. 366 § 1

Dz.U.2016.2060: art. 32 ust. 1; art. 32 ust. 3

Sentencja

Sąd Okręgowy w Gdańsku w III Wydziale Cywilnym Odwoławczym po rozpoznaniu w dniu 4 sierpnia 2011 r. sprawy z powództwa Towarzystwa Ubezpieczeń i Reasekuracji Allianz Polska Spółki Akcyjnej w W. przeciwko Henrykowi T. o zapłatę na skutek apelacji pozwanego od wyroku Sądu Rejonowego G.-P. w G. z dnia 24 listopada 2010 r. (...)

1. sprostować z urzędu oczywistą omyłkę w wyroku Sądu Rejonowego G.-P. w G. z dnia 24 listopada 2010 r., (...) w ten sposób, że wpisać prawidłowo firmę powoda w komparycji i tenorze zamiast "Towarzystwa Ubezpieczeniowego Allianz Polska S.A. w W." - o następującym brzmieniu "Towarzystwa Ubezpieczeń i Reasekuracji Allianz Polska Spółki Akcyjnej w W.",
2. oddala apelację.

Uzasadnienie faktyczne

Towarzystwo Ubezpieczeń i Reasekuracji Allianz Polska Spółka Akcyjna w W. wystąpiło z żądaniem zasądzenia od pozwanego Henryka T. kwoty 748 zł wraz z odsetkami ustawowymi od dnia 1 stycznia 2009 r. do dnia zapłaty oraz kosztami postępowania.

Nakazem zapłaty z dnia 13 lipca 2010 r. wydanym w postępowaniu upominawczym, Sąd Rejonowy G. - P. w G. orzekł zgodnie z żądaniem pozwu.

Pozwany Henryk T. wniósł sprzeciw od powyższego nakazu zapłaty, wskazując, że samochód objęty umową ubezpieczenia, został przez niego sprzedany, o czym powód został pisemnie poinformowany.

Wyrokiem z dnia 24 listopada 2010 r. Sąd Rejonowy G. - P. w G. wydanym w sprawie (...) w I pkt zasądził od pozwanego Henryka T. na rzecz powoda Towarzystwa Ubezpieczeniowego Allianz Polska S.A. w W. kwotę 748 zł z odsetkami ustawowymi od dnia 1 stycznia 2009 r. do dnia zapłaty. W II pkt Sąd zasądził od pozwanego na rzecz powoda kwotę 227 zł tytułem zwrotu kosztów procesu.

W uzasadnieniu wyroku Sąd I instancji wskazał, że dnia 28 grudnia 2007 r. Lech Sz. zawarł z powodem umowę nr (...) ubezpieczenia od odpowiedzialności cywilnej posiadaczy pojazdów mechanicznych za szkody powstałe w związku z ruchem pojazdu marki Volkswagen Polo nr rej. (...). Umowa została zawarta na okres od dnia 1 stycznia 2008 r. do dnia 31 grudnia 2008 r. Dnia 17 lipca 2008 r. Lech Sz. sprzedał przedmiotowy pojazd pozwanemu. Pozwany w dniu 15 grudnia 2008 r. sprzedał samochód na rzecz Henryka J.

Umowa ubezpieczenia z dnia 28 grudnia 2007 r. nie została wypowiedziana.

Sąd Rejonowy podał, iż do umowy zawartej pomiędzy powodem, a Lechem Sz. zastosowanie ma ustawa z dnia 22 maja 2003 r. o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych (Dz. U. z 2003 r. Nr 124, poz. 1152 z późn. zm.) oraz przepisy kodeksu cywilnego. Sąd I instancji przywołał artykuły 28 ust. 1, 31 oraz 32 ust. 1 cyt. ustawy, wskazując, że wynika z nich to, że zbywca pojazdu nie ponosi solidarnej odpowiedzialności z jego nabywcą za zapłatę składki ubezpieczeniowej od momentu powiadomienia zakładu ubezpieczeń o zbyciu pojazdu, o którym to fakcie zakład ubezpieczeń powinien zostać poinformowany przez zbywcę na piśmie za potwierdzeniem odbioru lub listem poleconym. Sąd Rejonowy zważył, iż pozwany żadnym środkiem dowodowym nie wykazał, aby zawiadomił powoda o sprzedaży samochodu Henrykowi J. Wobec nie udowodnienia przez pozwanego, iż zawiadomił powoda o zbyciu przedmiotowego pojazdu, Sąd I instancji uznał, że pozwany ponosi odpowiedzialność za zapłatę składki za okres po zbyciu pojazdu, a zatem, również składki z tytułu automatycznego przedłużenia umowy w trybie art. 28 ust. 1 ustawy na skutek jej nie wypowiedzenia. Rozstrzygnięcie o kosztach Sąd Rejonowy oparł na przepisach art. 98 § 1 i 3 k.p.c. w zw. z art. 99 k.p.c. oraz art. 108 § 1 k.p.c.

Pozwany Henryk T. wywiódł apelację od powyższego orzeczenia, zaskarżając wyrok w całości i domagając się jego uchylenia na koszt strony powodowej.

Skarżący zgłosił dwa zarzuty tj. obrazę prawa materialnego poprzez błędną interpretację art. 28 i 31 ustawy z dnia 22 maja 2003 r. o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych (Dz. U. z 2003 r. Nr 124, poz. 1152 z późn. zm.) i pominięcie uregulowań zawartych w art. 195 § 1 k.p.c.

Uzasadniając swoje stanowisko pozwany zarzucił, że nabywca pojazdu Henryk J. nie wypowiedział umowy ubezpieczenia, toteż stał się zobowiązany do opłacenia ubezpieczenia za następny okres na takiej samej zasadzie, jak pozwany po nabyciu pojazdu od Lecha Sz. W tej sytuacji stroną pozwaną w niniejszej sprawie powinien być nie pozwany, lecz nabywca pojazdu - Henryk J. Apelujący zarzucił, iż Henryk J. winien być także stroną przedmiotowego postępowania.

Uzasadnienie prawne

Sąd Odwoławczy zważył, co następuje:

Apelacja jest bezzasadna i podlega oddaleniu.

Skarżący zarzucił, iż Sąd I instancji dokonał błędnej interpretacji przepisów art. 28, 31 i 32 ustawy z dnia 22 maja 2003 r. o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych (Dz. U. z 2003 r. Nr 124, poz. 1152 z późn. zm.) i tym samym bezpodstawnie obciążył skarżącego odpowiedzialnością za zapłatę przedmiotowej składki ubezpieczenia OC w wysokości 748 zł za okres od dnia 1 stycznia 2009 r. do dnia 31 grudnia 2009 r. na rzecz pozwanego zakładu ubezpieczeń.

Sąd Odwoławczy zważył, że Sąd Rejonowy - wbrew twierdzeniom apelującego, trafnie zastosował wskazane wyżej przepisy w rozpoznawanej sprawie.

Sąd Okręgowy wskazuje, że stosownie do treści przepisu art. 28 ust. 1 ustawy o ubezpieczeniach obowiązkowych, jeżeli posiadacz pojazdu mechanicznego nie później niż na jeden dzień przed upływem okresu 12 miesięcy, na który umowa ubezpieczenia OC posiadaczy pojazdów mechanicznych została zawarta, nie powiadomi na piśmie zakładu ubezpieczeń o jej wypowiedzeniu, uważa się, że została zawarta następna umowa na kolejne

12 miesięcy. Słusznie zauważył Sąd Rejonowy, iż brak wypowiedzenia umowy OC przez aktualnego posiadacza pojazdu skutkuje automatycznym jej przedłużeniem na kolejny rok.

Zgodnie zaś z treścią art. 31 ustawy, w razie zbycia pojazdu mechanicznego, którego posiadacz zawarł umowę ubezpieczenia OC posiadaczy pojazdów mechanicznych, na nabywcę pojazdu przechodzą prawa i obowiązki zbywcy wynikające z tej umowy. Umowa ubezpieczenia ulega rozwiązaniu z upływem okresu, na który została zawarta, chyba że nabywca wypowie ją przed upływem 30 dni od dnia nabycia pojazdu mechanicznego. W przypadku wypowiedzenia umowy, rozwiązuje się ona z upływem 30 dni następujących po dniu nabycia pojazdu mechanicznego. Również w tym przypadku stosuje się odpowiednio przepis art. 28 ustawy, co oznacza, że gdy umowa nie zostanie wypowiedziana nie później niż na jeden dzień przed upływem okresu 12 miesięcy, na który została zawarta, uważa się, że została zawarta następna umowa na kolejne 12 miesięcy. Sąd Odwoławczy zważył, iż po pierwsze pozwany Henryk T. nabywając przedmiotowy pojazd od zbywcy Lecha S. w dniu 17 lipca 2008 r., wszedł w prawa i obowiązki zbywcy w zakresie składek ubezpieczenia OC, a po drugie - nie skorzystał z możliwości wypowiedzenia jej w ciągu 30 dni od nabycia, w związku z czym obowiązywała go umowa ubezpieczenia OC z dnia 27 grudnia 2007 r. Pozwany - stosownie do art. 28 ust. 1 ustawy, nie dokonał wypowiedzenia tej umowy na dzień przed upływem jej trwania, co skutkowało automatycznym przedłużeniem na kolejne 12 miesięcy.

Sąd Odwoławczy w pełni podzielił także konkluzję Sądu Rejonowego także, co do tego, iż pozwany jest solidarnie odpowiedzialny z nabywcą przedmiotowego pojazdu za opłacenie składki do czasu powiadomienia ubezpieczyciela o zbyciu pojazdu. Zgodnie z art. 32. ust. 1 ustawy zbywca pojazdu mechanicznego jest obowiązany do przekazania nabywcy dokumentów potwierdzających zawarcie umowy ubezpieczenia OC posiadaczy pojazdów mechanicznych oraz do powiadomienia zakładu ubezpieczeń, w terminie 30 dni od dnia zbycia pojazdu mechanicznego, o fakcie zbycia tego pojazdu i o danych osobowych nabywcy. Z art. 32 ust. 3 tej ustawy wynika, że zbywca pojazdu mechanicznego ponosi wraz z nabywcą odpowiedzialność solidarną wobec zakładu ubezpieczeń za zapłatę składki ubezpieczeniowej należnej zakładowi ubezpieczeń za okres do dnia powiadomienia zakładu ubezpieczeń o okolicznościach, o których mowa w ust. 1. Pozwany Henryk T. nie zawiadomił powoda o tym, że dnia 15 grudnia 2008 r. sprzedał pojazd, w związku z czym odpowiedzialny jest solidarnie z nabywcą za składki po zbyciu pojazdu - a więc także za kolejny rok ubezpieczenia, które automatycznie przedłużone zostało w trybie cytowanego wyżej art. 28 ust. 1 ustawy.

Sąd Odwoławczy ocenił jako nietrafny zarzut pozwanego, że nabywca pojazdu winien być pozwanym w sprawie, gdyż jest współodpowiedzialny. Zgodnie z zasadą odpowiedzialności solidarnej, wyrażoną w art. 366 § 1 k.c., wierzyciel może domagać się spełnienia świadczenia od jednego dłużnika, kilku lub wszystkich łącznie. Leży to w gestii wierzyciela.

Mając dotychczasowe rozważania na uwadze, Sąd Odwoławczy oddalił apelację w 2 pkt wyroku.

W 1 pkt orzeczenia Sąd II instancji, na podstawie art. 350 § 1 k.p.c., z urzędu sprostował oczywistą omyłkę pisarską zaistniałą w wyroku Sądu I instancji, poprzez prawidłowe wskazanie firmy powoda.

1714044

Wyrok

Sądu Okręgowego w Gdańsku

z dnia 6 września 2011 r.

III Ca 410/11

Zastosowanie na mocy art. 22 ust. 1 ustawy o ubezpieczeniach obowiązkowych znajduje Kodeks cywilny i przepis art. 61 § 1 k.c., który stanowi, iż oświadczenie woli, które ma być złożone innej osobie, jest złożone z chwilą, gdy doszło do niej w taki sposób, że mogła zapoznać się z jego treścią.

W tym miejscu wskazać należy, iż oświadczenie o wypowiedzeniu umowy ubezpieczenia obowiązkowego powinno dotrzeć do ubezpieczyciela nie później niż na jeden dzień przed upływem 12 miesięcy, na który umowa OC posiadaczy pojazdów mechanicznych została zawarta co wynika z art. 28 ust. 1 ustawy o ubezpieczeniach obowiązkowych.

Uwaga: Teza częściowo utraciła aktualność.

LEX nr 1714064

Dz.U.2017.459: art. 61; art. 61 § 1

Dz.U.2016.2060: art. 22 ust. 1; art. 28 ust. 1

Sentencja

Sąd Okręgowy w Gdańsku w III Wydziale Cywilnym Odwoławczym po rozpoznaniu w dniu 6 września 2011 r., sprawy z powództwa S. Towarzystwa Ubezpieczeń E. S.A. w S. przeciwko Marioli M. o zapłatę na skutek apelacji pozwanej od wyroku Sądu Rejonowego G.-P. w G. z dnia 17 listopada 2010 r. (...)

1. zmienia zaskarżony wyrok w punkcie II w zakresie kosztów zastępstwa procesowego ten sposób, iż zasądza od pozwanej Marioli M. na rzecz powoda S. Towarzystwa Ubezpieczeń E. Spółki Akcyjnej w S. kwotę 600 zł (sześćset złotych) tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego;
2. w pozostałym zakresie oddala apelację;
3. zasądza od pozwanej Marioli M. na rzecz powoda S. Towarzystwa Ubezpieczeń E. Spółki Akcyjnej w S. kwotę 300 zł (trzysta złotych) tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego za instancję odwoławczą.

Uzasadnienie faktyczne

Powód S. Towarzystwo Ubezpieczeń E. Spółka Akcyjna z siedzibą w S. złożył pozew przeciwko Marioli M. o zapłatę kwoty 3395,27 zł wraz z ustawowymi odsetkami od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty oraz o zasądzenie kosztów procesu według norm przepisanych.

W dniu 12 maja 2010 r. Sąd Rejonowy G.-P. w G. wydał nakaz zapłaty w postępowaniu upominawczym, w którym orzekł zgodnie z żądaniem pozwu. Pozwana Mariola M. wniosła sprzeciw od nakazu zapłaty zaskarżając go w całości.

Wyrokiem z dnia 17 listopada 2010 r. Sąd Rejonowy zasądził od pozwanej Marioli M. na rzecz powoda S. Towarzystwa Ubezpieczeń E. S.A. w S. kwotę 3.395,27 zł wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 16 lutego 2010 r. do dnia zapłaty; a także kwotę 100 zł tytułem zwrotu kosztów sądowych oraz kwotę 700 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

Uzasadnienie prawne

Sąd Rejonowy ustalił co następuje:

Powód S. Towarzystwo Ubezpieczeń Ergo Hestia Spółka Akcyjna z siedzibą w S. zawarł z Waldemarem M. umowę ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej posiadacza pojazdu mechanicznego na okres od 8 lipca 2006 r. do dnia 7 lipca 2007 r. dotyczącą samochodu

marki Honda Civic o nr rej. (...). W dniu 29 lipca 2006 r. pozwana Mariola M. nabyła przedmiotowy pojazd. Pozwana nie wypowiedziała umowy ubezpieczenia zawartej przez zbywcę pojazdu. Wobec czego powód wygenerował polisę ubezpieczeniową nr (...) na okres od 8 lipca 2006 r. do dnia 7 lipca 2007 r. Termin wypowiedzenia przedmiotowej umowy upłynął z dniem 6 lipca 2007 r. Umowa nie została wypowiedziana przez pozwaną w wymaganym terminie. Umowa uległa przedłużeniu o kolejne 12 miesięcy i została skalkulowana składka ubezpieczeniowa za okres ubezpieczenia od dnia 8 lipca 2007 r. do dnia 7 lipca 2008 r. w wysokości 2.700 zł płatna jednorazowo do dnia 11 stycznia 2008 r. Powód wystawił polisę kontynuacyjną nr (...). W dniu 3 lipca 2007 r. pozwana Mariola M. nadała w urzędzie pocztowym pismo, w którym wypowiedziała dotychczasową umowę ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej samochodu marki Honda Civic o nr rej. (...). Pismo to wpłynęło do powoda w dniu 9 lipca 2007 r. Powód pismem z dnia 20 października 2008 r. wezwał pozwaną do zapłaty należności z tytułu umowy potwierdzonej polisą nr (...), jednakże pozwana nie uiściła należności.

Sąd Rejonowy oparł rozstrzygnięcie na następujących rozważaniach:

Roszczenie powoda zasługiwało na uwzględnienie.

Powyższy stan faktyczny Sąd Rejonowy ustalił na podstawie złożonych do akt sprawy dokumentów w postaci umowy kupna sprzedaży samochodu marki Honda Civic o nr rej. (...), potwierdzeń pokrycia ubezpieczeniowego, polis ubezpieczeniowych, dowodu nadania przesyłki poleconej, korespondencji przesłanej między stronami, których treść nie była kwestionowana w toku procesu oraz zeznań pozwanej przesłuchanej w charakterze strony. Dowodom zgromadzonym w sprawie Sąd Rejonowy dał wiarę.

Przedmiot sporu w niniejszej sprawie sprowadzał się w ocenie Sądu Rejonowego do ustalenia skuteczności wypowiedzenia umowy ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej dokonanego przez pozwaną.

Według art. 805 § 1 k.c. przez umowę ubezpieczenia ubezpieczyciel zobowiązuje się, w zakresie działalności swego przedsiębiorstwa, spełnić określone świadczenie w razie zajścia przewidzianego w umowie wypadku, a ubezpieczający zobowiązuje się zapłacić składkę.

Powód dochodził swojego roszczenia wskazując, iż pozwana w ustawowym terminie nie wypowiedziała umowy ubezpieczenia pojazdu marki Honda Civic o nr rej. (...) oraz nie opłaciła składki z tego tytułu. Pozwana przyznała, że w dniu 29 lipca 2006 r. nabyła przedmiotowy samochód oraz, że w dniu 3 lipca 2007 r. nadała w urzędzie pocztowym pismo wypowiadające dotychczasową umowę ubezpieczenia cywilnego pojazdów mechanicznych. Przedmiotowe pismo doręczono powodowi dopiero w dniu 9 lipca 2007 r.

Zgodnie z treścią art. 9 ust. 1 ustawy z dnia 22 maja 2003 r. o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych umowa ubezpieczenia obowiązkowego odpowiedzialności cywilnej obejmuje odpowiedzialność cywilną podmiotu objętego obowiązkiem ubezpieczenia za szkody wyrządzone czynem niedozwolonym oraz wynikłe z niewykonania lub nienależytego wykonania zobowiązania, o ile nie sprzeciwia się to ustawie lub właściwości (naturze) danego rodzaju stosunków.

Zgodnie z art. 28 ust. 1 ustawy z dnia 22 maja 2003 r. o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych, jeżeli posiadacz pojazdu mechanicznego nie później niż na jeden dzień przed upływem okresu 12 miesięcy, na który umowa ubezpieczenia OC posiadaczy pojazdów mechanicznych została zawarta, nie powiadomi na piśmie zakładu ubezpieczeń o jej wypowiedzeniu, uważa się, że została zawarta następna umowa na kolejne 12 miesięcy, z zastrzeżeniem ust. 2.

Według natomiast art. 31 ust. 1 cytowanej ustawy w razie zbycia pojazdu mechanicznego, którego posiadacz zawarł umowę ubezpieczenia OC posiadaczy pojazdów mechanicznych, na nabywcę pojazdu przechodzą prawa i obowiązki zbywcy wynikające z tej umowy. Umowa ubezpieczenia ulega rozwiązaniu z upływem okresu, na który została zawarta, chyba, że nabywca wypowie ją przed upływem 30 dni od dnia nabycia pojazdu mechanicznego. W przypadku wypowiedzenia umowy, rozwiązuje się ona z upływem 30 dni

następujących po dniu nabycia pojazdu mechanicznego. Przepisy art. 28 stosuje się odpowiednio.

Zdaniem Sądu Rejonowego z powyższych przepisów wynika, iż nabywcy samochodu przysługuje prawo wypowiedzenia umowy ubezpieczenia w terminie 30 dni od daty nabycia pojazdu. Wymieniony termin jest skuteczny pod warunkiem, że umowa ubezpieczenia trwa dłużej niż 30 dni od dnia nabycia pojazdu. Natomiast, jeżeli umowa ubezpieczenia ma trwać krócej niż 30 dni, to nabywca może ją wypowiedzieć najpóźniej na jeden dzień przed upływem okresu, na który została zawarta.

Niezachowanie przez zbywcę opisanych terminów do wypowiedzenia umowy obowiązkowego ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej posiadaczy pojazdów mechanicznych powoduje przedłużenie ochrony ubezpieczeniowej poprzez kontynuowanie uprzednio zawartej umowy. Powyższa interpretacja omawianych przepisów zgodna jest z ratio legis regulacji zawartej w ustawie o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych. Ustawodawca celowo przewidział zasadę kontynuowania umowy odpowiedzialności cywilnej posiadaczy pojazdów mechanicznych, bowiem uznał, że w interesie społecznym jest, by okres ochrony ubezpieczeniowej był trwały i pozbawiony przerw. Odpowiednie stosowanie art. 28 ustawy o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych oznacza, iż w zależności od sytuacji stosuje się go wprost, stosuje się go z pewnymi modyfikacjami, lub nie stosuje się go w ogóle. Uwzględniając zapis, iż nabywca przy zakupie pojazdu wchodzi w prawa i obowiązki zbywcy pojazdu, a przepis art. 28 ustawy stosuje się odpowiednio - stwierdzić należy, że nabywca mając takie same prawa i obowiązki jak zbywca pojazdu, w sytuacji, gdy okres między nabyciem pojazdu, a końcem ubezpieczenia jest krótszy niż 31 dni, może wypowiedzieć umowę ubezpieczenia wyłącznie w trybie art. 28 omawianej ustawy, czyli na jeden dzień przed upływem terminu 12 miesięcy, na który umowa została zawarta.

W ocenie Sądu Rejonowego stanowisko zgodnie, z którym, nabywca ma prawo do złożenia wypowiedzenia umowy ubezpieczenia w ciągu 30 dni od daty nabycia pojazdu (niezależnie od okresu ubezpieczenia oznaczonego w umowie ubezpieczenia) prowadziłoby do zaistnienia sytuacji ustania ubezpieczenia w ogóle. Ponadto jest sprzeczne z ratio legis umowy odpowiedzialności cywilnej posiadaczy pojazdów mechanicznych oraz z jej zasadą trwałości stosunku ubezpieczeniowego. Wymieniona zasada stanowi w istocie zabezpieczenie społeczne przed sytuacją braku zabezpieczenia majątkowego na wypadek powstania szkód spowodowanych pojazdami mechanicznymi (art. 9 ustawy). Innymi słowy ustawodawca stoi na straży zapewnienia osobom poszkodowanym w wyniku ruchu pojazdów mechanicznych gwarancji wypłaty odszkodowania z umowy ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej posiadaczy pojazdów mechanicznych. Przy interpretowaniu omawianych regulacji należy mieć przede wszystkim na uwadze charakter umowy ubezpieczenia, której głównym celem jest zabezpieczenie ewentualnych poszkodowanych przed niebezpieczeństwem powstania szkody związanej z ruchem pojazdu mechanicznego. Skoro pozwana uchybiła terminowi do wypowiedzenia istniejącej umowy ubezpieczenia, to była zobowiązana do zapłaty na rzecz ubezpieczyciela stawki wynikającej z umowy. W zakresie ustalenia daty doręczenia oświadczenia pozwanej o wypowiedzeniu dotychczasowej umowy ubezpieczenia znalazły zastosowanie przepisy kodeksu cywilnego. Na podstawie, bowiem art. 22 ww. ustawy do umów ubezpieczenia obowiązkowego, w sprawach nieuregulowanych w ustawie, stosuje się przepisy kodeksu cywilnego.

Zgodnie z art. 61 k.c. oświadczenie woli, które ma być złożone innej osobie, jest złożone z chwilą, gdy doszło do niej w taki sposób, że mogła zapoznać się z jego treścią.

Skoro pozwana w dniu 3 lipca 2007 r. nadała w urzędzie pocztowym pismo o wypowiedzeniu dotychczasowej umowy ubezpieczenia, które dotarło do powoda w dniu 9 lipca 2007 r., to w świetle przywołanego art. 61 k.c. uznać należało, że powód mógł się zapoznać z treścią omawianego pisma najwcześniej w dniu jego doręczenia w swojej siedzibie, tj. 9 lipca 2007 r. W związku z ustaleniem, iż ustawowy termin do skutecznego

wypowiedzenia dotychczasowej umowy ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej posiadaczy pojazdów mechanicznych upłynął bezpowrotnie z dniem 6 lipca 2007 r. uznać należało, że omawiana umowa ubezpieczeniowa została przedłużona na dalszy okres, a pozwana była obowiązana do uiszczenia z tego tytułu składki na rzecz powoda, który udzielił pozwanej dalszej ochrony ubezpieczeniowej.

W ocenie Sądu Rejonowego nie zachodzą w tym przypadku żadne okoliczności wykazujące brak zasadności roszczenia zawartego w pozwie. Nie zachodzi także przypadek naruszenia dyspozycji art. 5 k.c., który zakazuje nadużywania prawa podmiotowego. Choć pozwana nie podnosiła tych okoliczności. Zdaniem Sądu Rejonowego, zachowania powoda nie można oceniać w kategoriach naruszenia zasad współżycia społecznego, gdyż odpowiada ono prawu i jest zgodne z ratio legis ustawy o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych. Sąd Rejonowy wskazał, iż nie sposób uznać zasadności twierdzenia pozwanej, iż nie powinna opłacać składki, gdyż wypowiedzenie nie dotarło do powoda na czas. Skoro pozwana była posiadaczem pojazdu mechanicznego i uchybiła ustawowemu terminowi do wypowiedzenia umowy ubezpieczenia, to należało przyjąć, że przedmiotowa umowa została przedłużona o dalszy okres, za który pozwana była obowiązana zapłacić składkę z tytułu dalszej ochrony ubezpieczeniowej. Pozwana nie zakwestionowała wyliczeń dokonanych przez powoda, Sąd Rejonowy także nie znalazł podstaw do ich zakwestionowania, o kosztach procesu orzeczono na podstawie art. 98 k.p.c.

Od powyższego rozstrzygnięcia apelacje wniosła pozwana zaskarżając wyrok w całości domagając się uchylenia wyroku pierwszej instancji i oddalenie powództwa w całości, ewentualnie uchylenie wyroku i przekazanie sprawy do Sądu I instancji do ponownego rozpoznania.

Zaskarżonemu wyrokowi zarzuciła naruszenie prawa materialnego:

- art. 61 k.c. poprzez nieuzasadnione jego zastosowanie na podstawie art. 22 ust. 1 ustawy z dnia 22 maja 2003 r. o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych (Dz. U. z 2003 r. Nr 124, poz. 1152);

- art. 18 ust. 1 ustawy o ubezpieczeniach obowiązkowych poprzez zastosowanie art. 61 k.c. oraz nie uwzględnienie zasady *lex specialis derogat legi generali* i *clara non sunt interpretanda*;

- art. 22 ust. 1 ustawy o ubezpieczeniach obowiązkowych poprzez zastosowanie na jego podstawie art. 61 k.c. i tym samym pominięcie tego, co zapisane w art. 18 ust. 1 in fine ustawy o ubezpieczeniach obowiązkowych.

Apelująca wskazała również na pominięcie wszelkich dowodów świadczących o tym, że skutecznie wymówiła Ergo Hestii umowę ubezpieczeniową OC swojego samochodu, a także pominięcie treści korespondencji, którą powód kierował do pozwanej. Skarżąca podniosła, iż Sąd Rejonowy dopuścił się także uchybienia procesowego poprzez niepouczenie o możliwościach odwołania się od wyroku.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja jako niezasadna nie zasługiwała na uwzględnienie.

Sąd Okręgowy, będąc obowiązany jako instancja merytoryczna, poczynić własne ustalenia co do stanu faktycznego (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 13 kwietnia 2000 r. III KKN 812/98 OSNC 2000/10 poz. 193), po dokonaniu własnej samodzielnej i swobodnej oceny zebranego materiału dowodowego przyjął, iż brak jest podstaw do dokonywania zmian w tym zakresie i tym samym przyjął za własne także ustalenia Sądu pierwszej instancji co do stanu faktycznego.

W pierwszej kolejności należy odnieść się do argumentu apelującej, który dotyczy pominięcia przez Sąd Rejonowy dowodów świadczących o fakcie skutecznego wypowiedzenia przez nią umowy ubezpieczenia łączącej ją z powodem. Zarzut ten sprowadza się zatem do naruszenia przez Sąd pierwszej instancji przepisu postępowania zawartego w art. 233 § 1 k.p.c.

Zdaniem Sądu Okręgowego Sąd pierwszej instancji dokonał prawidłowej oceny dowodów

nie naruszając przy tym przepisów prawa procesowego jak również zasad logiki ani doświadczenia życiowego. Sąd Okręgowy podziela przy tym stanowisko Sądu Apelacyjnego w Lublinie wyrażone w uzasadnieniu wyroku z dnia 18 maja 2010 r. I ACa 210/2010 (LexPolonica nr 2605814), iż Sąd drugiej instancji może zakwestionować dokonaną ocenę materiału dowodowego sprawy jedynie wtedy, gdy jest ona nielogiczna i sprzeczna z pozostałym zgromadzonym w sprawie materiałem dowodowym.

W niniejszej zaś sprawie Sąd Rejonowy ocenił wiarygodność poszczególnych środków dowodowych z uwzględnieniem ich indywidualnych cech oraz obiektywnych okoliczności im towarzyszących i odnoszących się do przedmiotowej sprawy. Uzasadnienie orzeczenia zostało sporządzone rzetelnie, z przytoczeniem dowodów, którym Sąd dał wiarę, a którym tej wiary odmówił i ze wskazaniem przyczyn takiej, a nie innej oceny wiarygodności poszczególnych dowodów.

Wbrew twierdzeniom pozwanej ze znajdującej się w aktach sprawy korespondencji prowadzonej między stronami wynika jedynie, że powód wobec braku otrzymania wypowiedzenia umowy ubezpieczenia w przewidzianym terminie poinformował Mariolę M. o konieczności opłacenia składek ubezpieczenia za cały okres. Z pisma nie wynika w sposób jednoznaczny, iż E. nie otrzymała od pozwanej żadnej przesyłki.

Zważyć jednak należy, iż nawet w przypadku odmiennej interpretacji treści korespondencji kierowanej do pozwanej, okoliczność ta pozostaje dla sprawy bez znaczenia, albowiem jak wynika z materiału dowodowego znajdującego się w aktach sprawy (reklamacja dotycząca przesyłki z Poczty Polskiej) pismo zawierające wypowiedzenie obowiązkowej umowy ubezpieczenia zostało odebrane przez osobę upoważnioną przez Powoda do odbioru przesyłek w dniu 9 lipca 2007 r., zatem już po terminie, w którym apelująca winna złożyć oświadczenie woli.

Bez znaczenia okazał się również argument pozwanej wskazujący na brak pouczenia jej o możliwości zaskarżenia wyroku. Z protokołu ogłoszenia orzeczenia z dnia 17 listopada 2010 r. wynika bowiem, iż na posiedzenie wyznaczone w tym dniu nie stawiła się żadna ze stron. Zatem Sąd Rejonowy po ogłoszeniu wyroku zwolniony był od pouczenia strony działającej bez profesjonalnego pełnomocnika o terminie i sposobie wniesienia środka zaskarżenia właśnie z uwagi na jej nieobecność. Nadto apelacja pozwanej została wniesiona w terminie, zatem brak pouczenia strony o sposobie i terminie zaskarżenia orzeczenia nie pociągnął za sobą negatywnych skutków dla pozwanej.

Odnosząc się do pozostałych zarzutów apelującej, które dotyczą naruszenia prawa materialnego poprzez przeprowadzenie błędnej wykładni i niewłaściwe zastosowanie przepisów art. 61 k.c., art. 22 ust. 1 oraz art. 18 ust. 1 ustawy z dnia 22 maja 2003 r. o ubezpieczeniach obowiązkowych (Dz. U. z 2003 r. Nr 124, poz. 1152) to wskazać należy, iż również okazały się one bezzasadne.

W pierwszej kolejności Sąd Okręgowy odniesie się do zarzutu błędnego zastosowania w przedmiotowej sprawie art. 22 ust. 1 ustawy o ubezpieczeniach obowiązkowych zgodnie z tym przepisem do umów ubezpieczenia obowiązkowego, w sprawach nieuregulowanych w ustawie, stosuje się przepisy Kodeksu cywilnego. Regulacja ta stanowiła podstawę do zastosowania przez Sąd pierwszej instancji art. 61 § 1 k.c.

W tym miejscu wskazać należy, iż nie można zgodzić się ze stanowiskiem apelującej jakoby regulacja zawarta w art. 18 ust. 1 ustawy o ubezpieczeniach obowiązkowych wyczerpywała tryb składania oświadczeń woli dotyczących ubezpieczeń obowiązkowych. Z treści tego przepisu wynika bowiem, iż zawiadomienia i oświadczenia, które w związku z umową ubezpieczenia obowiązkowego są składane przez strony tej umowy, powinny być sporządzane na piśmie i doręczane za potwierdzeniem odbioru lub przesyłane listem poleconym. Zatem regulacja ta odnosi się jedynie do formy w jakiej powinno zostać złożone oświadczenie i do sposobu jego doręczenia.

Z przepisu tego nie wynika jednak z jakim momentem następuje złożenie oświadczenia woli przez stronę umowy. Z tego też względu należało przyjąć za Sądem pierwszej instancji, iż zastosowanie na mocy art. 22 ust. 1 ustawy o ubezpieczeniach obowiązkowych znajduje Kodeks cywilny i przepis art. 61 § 1 k.c, który stanowi, iż oświadczenie woli, które ma być

złożone innej osobie, jest złożone z chwilą, gdy doszło do niej w taki sposób, że mogła zapoznać się z jego treścią.

W tym miejscu wskazać należy, iż oświadczenie o wypowiedzeniu umowy ubezpieczenia obowiązkowego powinno dotrzeć do ubezpieczyciela nie później niż na jeden dzień przed upływem 12 miesięcy, na który umowa OC posiadaczy pojazdów mechanicznych została zawarta co wynika z art. 28 ust. 1 ustawy o ubezpieczeniach obowiązkowych.

Powyższe powoduje, iż chybnym okazał się kolejny z argumentów apelacji, albowiem oświadczenie pozwanej powinno zostać złożone najpóźniej 6 lipca 2007 r., a nie jak twierdzi apelująca 7 lipca 2007 r. Wynika to z faktu, iż umowa OC poprzedniego posiadacza pojazdu zawarta była do dnia 7 lipca 2007 r. zatem dniem poprzedzającym ostatni dzień obowiązywania umowy był 6 lipca 2007 r. Skoro zatem oświadczenie Marioli M. zostało odebrane przez powoda w dniu 9 lipca 2007 r., to było ono spóźnione i nie miało już wpływu na umowę, która zgodnie z art. 28 ust. 1 ustawy o ubezpieczeniach obowiązkowych została przedłużona na kolejne 12 miesięcy.

Wracając do akcentowanego przez skarżącą twierdzenia, iż oświadczenie o wypowiedzeniu nadała w Urzędzie Pocztowym w dniu 3 lipca 2007 r., co w jej mniemaniu skutkowało dochowaniem terminu, to wskazać należy, iż nie zasługuje ono na aprobatę. Prawidłowe zastosowanie art. 61 k.c. polega na uwzględnieniu normalnego toku czynności i zweryfikowaniu czy zaistniała możliwość zapoznania się z oświadczeniem woli skierowanym do adresata (vide: wyrok Sądu Najwyższego z dnia 23 kwietnia 2010 r. II PK 295/2009 LexPolonica nr 2441174).

Jak wynika z akt niniejszej sprawy przesyłka zawierająca oświadczenie woli pozwanej została doręczona powodowi w dniu 9 lipca 2007 r., jest to termin, w którym miał on najwcześniej możliwość zapoznania się z treścią oświadczenia Marioli M. Zatem realna możliwość zapoznania się adresata z pismem pozwanej miała miejsce już po przedłużeniu umowy ubezpieczenia obowiązkowego na mocy art. 28 ust. 1 ustawy o ubezpieczeniach.

Na uwzględnienie zasługiwała jedynie apelacja w zakresie w jakim zaskarżono koszty postępowania, albowiem wyrokiem Sądu pierwszej instancji zasadzono od pozwanej kwotę 700 zł tytułem kosztów zastępstwa procesowego, zgodnie natomiast z art. 98 § 1, 3 k.p.c. w zw. z art. § 6 pkt 3 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (Dz. U. z 2002 r. Nr 163, poz. 1349 z późn. zm.) koszty te wynosiły 600 zł zatem orzeczenie w tym zakresie podlegało zmianie na mocy art. 386 § 1 k.p.c.

Natomiast w pozostałym zakresie apelacja nie zasługiwała na uwzględnienie, dlatego też Sąd Okręgowy oddalił ją na mocy art. 385 k.p.c.

O kosztach za instancję odwoławczą orzeczono na mocy art. 98 § 1 i 3 k.p.c. w zw. z art. § 6 pkt 5 oraz § 12 pkt 1 ust. 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. zasądzając na rzecz powoda kwotę 300 zł tytułem kosztów zastępstwa procesowego.

1714064

Wyrok

Sądu Okręgowego w Białymstoku

z dnia 11 grudnia 2013 r.

II Ca 1088/13

Zasadnicze znaczenie dla rozstrzygnięcia tej kwestii miała treść przepisu art. 28 ust. 3 ustawy z dnia 22 maja 2003 r. o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych w brzmieniu obowiązującym na datę okoliczności sprawy, zgodnie z którym jeżeli posiadacz pojazdu mechanicznego nie później niż na jeden dzień przed upływem okresu 12 miesięcy, na który umowa ubezpieczenia OC posiadaczy pojazdów mechanicznych została zawarta, nie powiadomi na piśmie zakładu ubezpieczeń o jej wypowiedzeniu, uważa się, że została zawarta następna umowa na kolejne 12 miesięcy, z zastrzeżeniem ust. 2 tego przepisu (Dz. U. z 2003 r. Nr 124, poz. 1152). Wbrew stanowisku skarżącej, Sąd I instancji dokonał prawidłowej wykładni tego przepisu. Sąd Okręgowy zwraca uwagę, że wskazana klauzula prolongacyjna przewidująca "milczące" zawarcie umowy ubezpieczenia na następny okres 12 miesięcy służyła zapewnieniu nieprzerwanej ochrony ubezpieczeniowej na następny okres 12 miesięcy. Stanowczego podkreślenia wymaga, że jeśli posiadacz pojazdu nie był zadowolony z ochrony dotychczasowego ubezpieczyciela i na kolejny okres 12 miesięcy chciał zawrzeć umowę z innym ubezpieczycielem musiał o powyższym zawiadomić dotychczasowego ubezpieczyciela najpóźniej w dniu poprzedzającym upływ okresu ubezpieczenia, składając stosowne oświadczenie wyrażające wolę niezawierania kolejnej umowy, zwane tu wypowiedzeniem. Jeśli tego nie zrobił, to przez następne 12 miesięcy zobowiązany był do korzystania z ochrony świadczonej przez dotychczasowego ubezpieczyciela, co nieodwrotnie łączyło się z obowiązkiem uiszczania składek.

LEX nr 1715514

Dz.U.2016.2060: art. 28 ust. 2; art. 28 ust. 3

Skład orzekający

Przewodniczący: Urszula Wynimko (sprawozdawca).

Sędziowie: SO Renata Tabor, SR del. do SO Jolanta Klimowicz-Popławska.

Protokolant: starszy sekretarz sądowy Zofia Szczęsnowicz.

Sentencja

Sąd Okręgowy w Białymstoku II Wydział Cywilny Odwoławczy po rozpoznaniu w dniu 11 grudnia 2013 r. w Białymstoku na rozprawie sprawy z powództwa (...) Spółki Akcyjnej w W. przeciwko I. P. o zapłatę na skutek apelacji pozwanej od wyroku Sądu Rejonowego w Bielsku Podlaskim z dnia 23 lipca 2013 r. I C 218/13
oddala apelację.

Uzasadnienie faktyczne

Powód (...) Spółka akcyjna w W. wniósł o zasądzenie od pozwanej I.P. kwoty 1 156 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 17 stycznia 2010 r. do dnia zapłaty oraz zasądzenie kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Nakazem zapłaty wydanym przez Sąd Rejonowy Lublin - Zachód w Lublinie w dniu 16 stycznia 2013 r. VI Nc - e51298/13 uwzględnił powództwo w całości.

Sprzeciw od nakazu zapłaty wniosła pozwana I.P., która wniosła o oddalenie powództwa i zasądzenie na jej rzecz kosztów procesu.

Wyrokiem z dnia 23 lipca 2013 r. Sąd Rejonowy w Bielsku Podlaskim zasądził od pozwanej I.P. na rzecz powoda (...) Spółki akcyjnej w W. kwotę 514 zł z odsetkami w wysokości 13% w stosunku rocznym od dnia 17 stycznia 2010 r. do dnia zapłaty (punkt I

wyroku); oddalił powództwo w pozostałym zakresie (punkt II wyroku) i zasądził od pozwanej na rzecz powoda kwotę 40,58 zł tytułem zwrotu kosztów procesu (punkt III wyroku).

Z ustaleń Sądu Rejonowego wynikało, że strony łączyła umowa ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej posiadaczy pojazdów mechanicznych dotycząca należącego do pozwanej pojazdu marki S. (...) o numerze rejestracyjnym (...), która obowiązywała do dnia 15 stycznia 2010 r. włącznie. W okresie jej obowiązywania pozwana zapłaciła powodowi składkę w wysokości 514 zł. W dniu 15 stycznia 2010 r. pozwana złożyła powodowi oświadczenie o wypowiedzeniu umowy ubezpieczenia, a następnie zawarła kolejną umowę z innym ubezpieczycielem. Powód uznał, że wypowiedzenie umowy nastąpiło z naruszeniem terminu określonego w art. 28 ust. 1 ustawy z dnia 22 maja 2003 r. o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych i stwierdził, że umowa została zawarta na kolejny rok, wzywając jednocześnie pozwaną do opłacenia składki w kwocie 1 156 zł.

Sąd I instancji przywołując treść przepisu art. 28 ust. 1 ustawy z dnia 22 maja 2003 r. o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych uznał, że dla zapobieżenia skutkowi zawarcia umowy na kolejne 12 miesięcy niezbędne było złożenie powodowi przez pozwaną wypowiedzenia umowy na piśmie najpóźniej w dniu 14 stycznia 2010 r., a nie jak zrobiła to pozwana w dniu 15 stycznia 2010 r. Na tej podstawie Sąd Rejonowy przyjął, że umowa między stronami uległa przedłużeniu na kolejne 12 miesięcy, stąd pozwana miała obowiązek zapłacić składkę. Sąd nie podzielił jednak twierdzeń powoda, co do jej wysokości zwracając uwagę, że powód mimo dwukrotnego wzywania do wskazania sposobu wyliczenia należności, nie odpowiedział na zobowiązanie Sądu. Tym samym, powód nie sprostął ciężarowi dowodu z art. 6 k.c. W tych okolicznościach, Sąd I instancji przyjął za prawdziwe twierdzenia pozwanej, że w okresie od 16 stycznia 2009 r. do dnia 15 stycznia 2010 r. wysokość świadczenia w związku z bezszkodową jazdą została obniżona i wynosiła 514 zł. W pozostałym zakresie powództwo podlegało więc oddaleniu.

Jako podstawę rozstrzygnięcia Sąd Rejonowy wskazał przepis art. 805 § 1 k.c.

O kosztach procesu Sąd I instancji orzekł na podstawie art. 100 k.p.c.

Apelację od powyższego wyroku wniosła pozwana zaskarżając go w całości. Orzeczeniu zarzuciła:

1. naruszenie przepisów postępowania, które miało wpływ na wynik sprawy, tj.

a) art. 233 § 1 k.p.c. poprzez przekroczenie granic swobodnej oceny dowodów przeprowadzonych w sprawie, dokonanej wybiórczo, wbrew zasadom logiki i doświadczenia życiowego, polegającej na przyjęciu, że kwota należna stronie powodowej wynosi 514 zł, w sytuacji gdy Sąd oparł się jedynie na twierdzeniu strony powodowej odnośnie składki płaconej za 2009 rok;

b) art. 213 § 2 k.p.c. poprzez stwierdzenie, że kwota 514 zł była uznaniem powództwa, w sytuacji gdy pozwana orientacyjnie podała jedynie wysokość składki OC w okresie obowiązywania umowy ubezpieczeniowej;

2. naruszenie prawa materialnego, a mianowicie:

a) art. 28 ust. 3 ustawy z dnia 22 maja 2003 r. o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych poprzez jego zastosowanie, a tym samym niezastosowanie art. 33 ust. 1 powyższej ustawy, w sytuacji gdy umowa ubezpieczenia nie została przez stronę pozwaną przedłużona na kolejny okres, a rozwiązana z uwagi na ubezpieczenie pojazdu mechanicznego w innej firmie ubezpieczeniowej.

Wskazując na powyższe, skarżąca wniosła o zmianę zaskarżonego wyroku oddalenie powództwa w całości oraz zasądzenie od powoda na rzecz pozwanej kosztów postępowania za obie instancje.

Uzasadnienie prawne

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja pozwanej nie zasługuje na uwzględnienie.

W ocenie Sądu Okręgowego, Sąd Rejonowy w sposób wszechstronny i prawidłowy wyjaśnił okoliczności istotne dla rozstrzygnięcia sprawy i co do zasady poczynił prawidłowe ustalenia faktyczne i prawne. Sąd Okręgowy podziela je i przyjmuje za własne, nie dostrzegając tu obrazu przepisu art. 233 § 1 k.p.c. Analiza materiału dowodowego zgromadzonego w niniejszej sprawie pozwala na stwierdzenie, że Sąd I instancji nie dopuścił się również pozostałych uchybień zarzucanych mu w apelacji.

Na etapie postępowania odwoławczego spornym pozostało, czy złożone przez pozwaną w dniu 15 stycznia 2010 r. oświadczenie o wypowiedzeniu umowy ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej posiadaczy pojazdów mechanicznych zawartej na okres od 16 stycznia 2009 r. do 15 stycznia 2010 r. było skuteczne. Zasadnicze znaczenie dla rozstrzygnięcia tej kwestii miała treść przepisu art. 28 ust. 3 ustawy z dnia 22 maja 2003 r. o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych w brzmieniu obowiązującym na datę okoliczności sprawy, zgodnie z którym jeżeli posiadacz pojazdu mechanicznego nie później niż na jeden dzień przed upływem okresu 12 miesięcy, na który umowa ubezpieczenia OC posiadaczy pojazdów mechanicznych została zawarta, nie powiadomi na piśmie zakładu ubezpieczeń o jej wypowiedzeniu, uważa się, że została zawarta następna umowa na kolejne 12 miesięcy, z zastrzeżeniem ust. 2 tego przepisu (Dz. U. z 2003 r. Nr 124, poz. 1152). Wbrew stanowisku skarżącej, Sąd I instancji dokonał prawidłowej wykładni tego przepisu. Sąd Okręgowy zwraca uwagę, że wskazana klauzula prolongacyjna przewidująca "milczące" zawarcie umowy ubezpieczenia na następny okres 12 miesięcy służyła zapewnieniu nieprzerwanej ochrony ubezpieczeniowej na następny okres 12 miesięcy. Stanowczego podkreślenia wymaga, że jeśli posiadacz pojazdu nie był zadowolony z ochrony dotychczasowego ubezpieczyciela i na kolejny okres 12 miesięcy chciał zawrzeć umowę z innym ubezpieczycielem musiał o powyższym zawiadomić dotychczasowego ubezpieczyciela najpóźniej w dniu poprzedzającym upływ okresu ubezpieczenia, składając stosowne oświadczenie wyrażające wolę niezawierania kolejnej umowy zwane tu wypowiedzeniem. Jeśli tego nie zrobił, to przez następne 12 miesięcy zobowiązany był do korzystania z ochrony świadczonej przez dotychczasowego ubezpieczyciela, co nieodzownie łączyło się z obowiązkiem uiszczania składek.

Przenosząc powyższe na grunt przedmiotowej sprawy zauważyć trzeba, że działając z zamiarem zawarcia umowy ubezpieczenia z nowym ubezpieczycielem, pozwana wprowadziła w dniu 15 stycznia 2010 r. oświadczenie o wypowiedzeniu umowy z powodem, ale nie zachowała terminu, o którym mowa w cytowanym wyżej przepisie art. 28 ust. 1 ustawy. Tymczasem, biorąc pod uwagę, że okres 12 miesięcy, na który została ona zawarta upłynął w dniu 15 stycznia 2010 r., stosowne oświadczenie o jej wypowiedzeniu powinno zostać złożone na piśmie nie później niż w dniu 14 stycznia 2010 r. W tych okolicznościach, wywiedziony przez Sąd Rejonowy wniosek, że w sprawie doszło do zawarcia przez pozwaną kolejnej umowy ubezpieczenia z powodem jest poprawny. Jednocześnie, skoro pozwana nie dopełniła warunku złożenia stosownego oświadczenia, a jednocześnie zawarła umowę z innym ubezpieczycielem doszło do tzw. podwójnego ubezpieczenia, a na pozwanej nadal ciążył obowiązek zapłaty na rzecz powoda składki. Sąd Okręgowy nie traci z pola widzenia, że taka podwójna ochrona wynikająca z dwóch umów ubezpieczenia była dla pozwanej zbędna. Jednocześnie, w ustawie z dnia 22 maja 2003 r. o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych w brzmieniu mającym zastosowanie w stanie faktycznym sprawy brak było instrumentu prawnego umożliwiającego rozwiązanie tego problemu, ponieważ regulujący tę kwestię przepis art. 33 ustawy nie przewidywał rozwiązania umowy wobec zaktualizowania się takich przesłanek. W doktrynie wypracowano jednak stanowisko, zgodnie z którym druga z umów ubezpieczenia stanowiła dobrowolną umowę, do której nie miały zastosowania przepisy ustawy o ubezpieczeniach obowiązkowych, co pozwoliło na uznanie za dopuszczalne jej rozwiązanie za porozumieniem stron lub odstąpienia od niej na podstawie art. 812 § 4 k.c. (vide: D. Maślak, Komentarz do art. 28 ustawy o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli

Komunikacyjnych). Niemniej jednak, pozwana z takiego rozwiązania nie skorzystała. Wobec powyższego, przedłużony stosunek ubezpieczeniowy z powodem nadal trwał, a na pozwanej ciążył obowiązek zapłaty składki na jego rzecz.

Przechodząc do zarzutów apelacji koncentrujących się na wysokości należnej powodowi składki stwierdzić trzeba, że są one także chybione. Nie uszło uwadze Sądu Rejonowego, że powód nie przedstawił sposobu wyliczenia dochodzonej pozwem kwoty, mimo że dwukrotnie był do tego wzywany. Jednocześnie, z twierdzeń pozwanej zawartych w sprzeciwie od nakazu zapłaty wynika, że poprzednio uiszczana przez nią składka wynosiła 514 zł. Nie ma racji skarżąca wywodząc, że jej stanowisko Sąd I instancji wadliwie ocenił jako uznanie powództwa do wymienionej kwoty. W ocenie Sądu Odwoławczego, lektura uzasadnienia zaskarżonego wyroku w żadnym razie nie potwierdza takiego poglądu. Zastosowanie znalazł tu jednak przepis art. 230 k.p.c. Powód nie wypowiedział się bowiem co do twierdzeń pozwanej w tym przedmiocie, a biorąc pod uwagę wyniki całej rozprawy można uznać, że przyznał fakt, iż składka wynosiła właśnie 514 zł.

W tym stanie rzeczy, Sąd Okręgowy na mocy art. 385 k.p.c. uznając zarzuty apelacji za bezzasadne, orzekł jak w sentencji.

1715514